

oud nieuws

Uitgegeven door de historische vereniging Crempene van Krimpen aan de Lek

---

Beste leden,

Nr 2 juli 2011

Het is even geleden, dat u onze eerste nieuwsbrief hebt gekregen, maar hier is dan eindelijk nr 2.

Het spreekt vanzelf dat wij (het bestuur) en de archeologische werkgroep (W.A.N.) niet stil hebben gezeten. Het meeste is wel ter sprake gekomen in de ledenvergaderingen en is te lezen in ons jaarverslag. Deze werkgroep doet af en toe toch wel spectaculaire vondsten waarover al enkele keren is gepubliceerd in Nederlek Nieuws. Maandag 27 juni mocht deze werkgroep het genoegen smaken om van de Rabobank een cheque van € 1000,- uitgereikt te krijgen. De overhandiging vond plaats in de oude aula an de begraafplaats te Lekkerkerk door twee vertegenwoordigers van de Rabobank in tegenwoordigheid van de meeste WAN leden en bestuursleden van beide historische verenigingen. Voor het geld is al een nieuwe metaaldetector gekocht.

Ook het Cultuurhuis in Wording heeft onze aandacht gehad. Enige tijd geleden was er in de sporthal de Walvis een presentatie van de toekomstige gebruikers van het Cultuurhuis en diverse andere verenigingen, scholen etc. Wij stonden er ook met een presentatie van foto's van verenigingen. Afgelopen vrijdag 1 juli is in het tijdelijk on-

derkomen de oude Rabobank van Krimpen, het Cultuurhuis in Wording officieel van start gegaan. Onder het toezien van diverse belanghebbenden en geïnteresseerden zijn in aanwezigheid van wethouder Ron van de Haterd diverse akten ondertekend en werd daarna de Cultuurhuisvlag gehesen..

Dit jaar willen wij weer proberen een excursie te maken naar IJsselstein, die verleden jaar door diverse omstandigheden niet doorging. U krijgt daar echter nog apart een uitnodiging voor.

Het thema van deze nieuwsbrief is het verhaal wat hierna volgt over een familie de zgn. Crempener Diepramen. Deze hebben in de beschreven periode belangrijke bestuurlijke functies bekleed in Krimpen en de Krimpenerwaard.

"Dit artikel is met instemming van de auteurs Han en Mattijs Diepraam overgenomen van de website www.diepraam.nl." Door de lengte van dit verhaal zal het in twee delen worden gesplitst. Weer iets uit het verleden opgediept, waar een historische vereniging tenslotte voor is. Veel leesplezier.

Het bestuur

N.B.: Wij zoeken iemand voor het bijhouden van de website, iets voor u?

De 'Crempener' Diepramen

Ongeveer een eeuw nadat Hendrick Symonsz Diepraam van Santen uit het Rijnland van zijn voorvaders

Een heel oude plattegrond van de 'Crimperwaard'

naar Rotterdam kwam, vertrokken sommige van zijn nazaten naar een nabij rivierengebied, een kleine waterrijke streek, de Krimpenerwaard. Dit gebied wordt omsloten door drie wateren, ten eerste dus de Lek, verder de IJssel en ook de Vlist.

Dit verhaal gaat over enkele Diepramen die een rol speelden in dat Zuid-Hollands dorpje dat nu Krimpen aan de Lek heet, maar vroeger 'Crimpen op de Lecq'. Momenteel is dat dorp Krimpen onderdeel van de gemeente Nederlek waaronder ook Lekkerkerk valt. Jan II van Polanen was in 1342 de eerst bekende Heer van de Lecq. Willem van Nassau la Lecq (1601-1627) verkreeg de heerlijkheid in 1625 van zijn natuurlijke vader Maurits van Oranje-Nassau, de stadhouder van Holland en Friesland. Willem sneuvelde in 1627 in de Slag van Groenlo.

COLOFON.

Oud Nieuws wordt uitgegeven door de historische vereniging Crempene van Krimpen aan de Lek,
E-mail: Crempene@telfort.nl

Redactie: Dick Eerland

Opm.: Henk Klip

Corrector: Aris Middelkoop
Jan Kees Wepster

Reacties naar:
dickeerland@hetnet.nl

Secretariaat: Buitenweg 8
2931 AC Krimpen a/d Lek
Tel: 0180 522468
E-mail: Crempene@telfort.nl

Het aardige van *Crempene*, de vroegste spelling van de dorpsnaam Krimpen zoals we kunnen lezen op de website van de Historische Vereniging Crempene,¹ is dat het al heel oud is. Het was een ambachtsheerlijkheid, dus een gebied waar een ambachtsheer de baas was. Het wordt al in de 13e eeuw genoemd. Volgens sommigen betekent 'krepene' een bocht in een rivier; anderen denken dat een krepene

een *oversteekplaats* van een rivier was.

Nog leuker is dat we hierin een paar overeenkomsten zien tussen Diepraam en Krimpen. De oorsprong van beide namen was nooit helemaal zeker. Het ontstaan van Krimpen zou net als Diepraam in de 13e eeuw kunnen liggen, mogelijk vóór 1277. En lazen we in een ander verhaal op deze website niet dat 'fort' in Lintfort, het oorspronkelijke grondgebied van de Diepramen, eigenlijk *doorwaadbare plaats* betekent?

Zouden de Diepramen, waarover we het nu gaan hebben, om die redenen naar Krimpen zijn gegaan? Hun vestiging daar zal eerder een praktische oorzaak hebben gehad, lees maar verderop. Mogelijk zat Neeltie Leenders, de geliefde van de eerste Crempener Diepraam, goed bij kas. *Amour et argent*, dat zijn immers de meest voorkomende motieven voor trouwerijen.

'Eersaam, en beide gesont van Lichaam, Verstant en Memorie'

Die emigratie uit Rotterdam naar Krimpen moet in het begin van de 18e eeuw hebben plaatsgevonden. Wie was de eerste? Mogelijk was dat de 'Eersame Hendrick Diepraam'. Hij had er een goeie reden voor, want hij trouwde met genoemde 'Neeltie Leenders van Krimpen'. Zo staat het in zijn testament dat hij, nog maar net getrouwd met zijn Neeltje, in het begin van de 18e eeuw voor Schout en Scheepenen in de Krimpenerwaard liet opmaken. Dat testament was uiteraard een handgeschreven, acht foliovenn tellend document gedateerd op 8 juli 1725.²

Hierin meldt Schout Krijn van Holst dat voor hem zijn verschenen: de comparanten Hendrick Diepraam en Neeltie Leenders van Krimpen. Wat valt op aan deze testamentaire acte? Niet dat die niet werd opgemaakt en gepasseerd bij een notaris, maar bij de Schout en Scheepenen, in feite het bestuur van de Krimpenerwaard en van het dorp *Crimpen op de Lecq* zoals de klerk van Schout Van Holst de naam ervan spelt. Nee, iets anders trekt meteen onze aandacht. Dat zijn de openingszinnen van een extreem ouderwets en zwaar religieus kaliber over het waarom van dat testament. Pas daarna komen de juridische bepalingen. Weliswaar luidt de allereerste zin op folio 1 dat *'de Comparanten hebben verclaart dat sij voor het passeeren Deeses in den quohiere van de 200e Penning niet zijn gequattiseerd.'*³ Maar lees nou de aanhef eens: *'In de Naam des Heeren. Amen'*. Dat was ongetwijfeld toen al een bijzondere aanhef van een juridisch stuk. Deze vroomheid komt verder in geen stuk van en over Diepramen voor.

En daar blijft 't niet bij. Na de gebruikelijke mededelingen over het echtpaar en zijn getuigen, die als *comparanten* voor de Schout en de Heemraden 'tot Crimpen op de Lecq' *compareerden*, dus verschenen, de Schout Krijn van Holst en de heemraden Teune van Holst en Gerrit Huijser, en ook de twee zelf: *'de Eersame Hendrick Diepraam en Neeltie Leenders van Krimpen, Egte Man en Vrouw en onser allen bekende inwoonders. Beide gesont van Lichaam gaande en staande. Haar Verstand, Reeden en Memorie seer wel hebbende ende volkoomentlijck gebruijkende, soo 't selfde Claareljck scheen en bleek, te kennen geevende sij, Beide comparanten, dat sij Bedenckende*

waaren de Brosheijd des mense-lijcken Leevens, de Seeckerheijd des Doots, ende daaromme beraaden te sijn te disponeeren van de tijdelijcke goederen Haar bij Godt Allemagtig op Deeze weerelt verleent ende die sij luijden metter Doot zullen te ontmijnen hebben en Naa te laten. Beveelende alvoorens Haare Zielen soo wanneer Die uit Haare sterfelijcke Lichaamen zullen koomen te scheijden in de genaadige en grondeloose Bermhertigheijd Goodes Haaren Schep- per en Zaaligmaaker Jesus Cristus ende Haare Doode Lichaam een Eerlijcke Begraaffnisse ter Aar- den, Ende tot Haarder intentie koo- ende alvoorens Revoceerende Cas- seerende Doot...' ⁴

Een indrukwekkende opening van een testament, dat zeker. Maar die hoeft geen verwondering te wekken als we verderop tussen de bepalingen ten gunste van 'de erfgenaamen', de naatelatende kin- deren' van Hendrick en Neeltie Diepraam-Leenders, die eventuele voogden en de 'Langst leevende' bij vroegtijdig overlijden van een van de twee moeten volgen, ook lezen dat zij behalve 'een Legitime Portie van de Naalatenschap' te zullen ontvangen, deze kinderen even- eens zullen moeten 'allimenteren en Eeten, Drinken, Kleederen en andere Behoeftens soo in siekten als gezondheid van Nooden zijnde, mitsgaders Deese te laten leeren Een Bequaam handwerk off Andere Eerlijcke Excercitie...' die zij moe- ten 'gewinnen ter schoolen van een Christelijcke Gereformeerde Reli- gie soo als een getrouw Vaader en Moeder naar consciëntie verpligt is te doen.' ⁵

Kleren, eten, drinken en christelijk onderwijs, daar ging het om in dit testament. Is daarmee beantwoord wat deze Hendrick Diepraam be-

woog om uit Rotterdam te vertrek- ken en in de nabije Krimpener- waard zijn geluk te beproeven? Schertsend noemde ik al twee mo- gelijke oorzaken, liefde en geld, de volgorde laat ik maar buiten be- schouwing. Kloppen die met de werkelijkheid? Dit gelezen hebben- de kwam er misschien nog een bij. Die van de religie. Zijn voorvader Hendrick Symonsz Diepraam was om geloofswille uit Xanten ve- trokken, dus vanwege een breuk met de roomse religie omwille van de gereformeerde godsdienst. Was Neeltie mogelijk de gelovige, vro- me vrouw die deze latere Hendrick ertoe bracht de verderfelijke stads- lucht te ontvluchten en in het toen al zeer christelijke dorp Krimpen te gaan wonen?

Het is met de bronnen die we hebben moeilijk te zeggen. Schaars zijn ze niet, die bronnen, want we beschikken over een dik pak docu- menten van ambachtsheren of vrouwen, schouten, notarissen, enz., maar op een vraag als de bovenstaande geven ze geen ant- woord. De betrokkenen vonden dat vermoedelijk vanzelfsprekend.

De Krimpener Diepramen in lokale 18e-eeuwse documenten

De documenten die aangetrouwd familielid Wim Brinkman aantrof in het Algemeen Rijksarchief laten vooral zien dat niet alle maar re- latief toch veel Krimpener Diepra- men nauw betrokken waren bij het bestuur van de Krimpenerwaard en dan in verschillende niet onbelang- rijke functies. Weliswaar vertrok- ken al vroeg in de 19e eeuw enkele Diepraam-families naar de Alblas- serwaard en werden zij ingezetenen van Alblasserdam, daar verkregen zij nooit de bestuurlijke posten die hun ouders, ooms en neven in de

Krimpenerwaard ten deel vielen, ook in de kerkbesturen van dit cal- vinistische bolwerk.

De belangrijkste bestuurder was de Ambachtsheer (de hoogste fei- telijke gezagsdrager in een Am- bachtsheerlijkheid). Het lokale be- stuur bestond uit een schout, een secretaris (soms de schout in een dubbelfunctie), heemraden, *waars- mannen*, burgemeesters, *geschier- de mannen* (soort dijkbewakers die bij dreiging van watersnood moes- ten ingrijpen) en kerkmeesters.

In een document van 24 januari 1731 werd Jan Diepraam (zie hier- voor) *genommineerd* als Heemraad van Krimpen op de Lecq. Zijn zwager Gerrit Leenders van Krim- pen was een van de nomineerders en hijzelf werd door Aart van Veen als kandidaat voorgedragen. Gerrit Huijser was een medekandidaat. In dezelfde kandidatenlijst komt ook Teune van Holst voor (zie eerder al hun namen) en bij die voor waarsmannen (of *wardsman*: was verantwoordelijk voor bewaking van vee in de uiterwaarden) treffen we Arij Borsie aan als nomi- neerder. Hendrick Diepraam werd in 1732 als waarsman aangesteld en Abraham Diepraam als geschierde man. Later wordt hij vrij veel ge- noemd in de Diepraam-documen- ten. En zie, in dezelfde kieslijst van 1731 stelt Jan Diepraam deze Borsie voor als burgemeester.

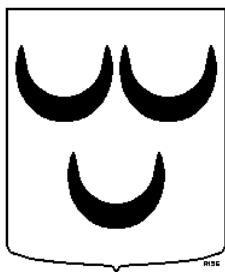
Uit deze lijsten leren we dat een eventuele benoeming overigens vaak maar een jaar duurde, want in een zelfde *Nomminatie van het Geregte voor het Jaar 1732* op 27 januari komt Hendrick Diepraam aan bod, Abraham Diepraam trou- wens ook. Dus om zitting te nemen in de rechtspraak. Wat er ook uit- springt, is dat we steeds dezelfde namen tegenkomen en dat ze elkaar

nomineren. Bestond er in de Krimpenewaard en in Krimpen op de Lecq misschien een familieoligarchie? Die indruk krijg je wel.

In 1746 wordt Hendrick Diepraam genomineerd als regent nadat hij een jaar eerder heemraad was geweest. In 1747 stopt Leendert Diepraam als waarsman. Ook Lukas of Lucas of Luijkas Diepraam (alle drie dezelfde, maar met verschillende schrijfwijzen) komt vaak in aanmerking voor functies. In 1750 was hij burgemeester, lezen we.

De Heer van Krimpen *himself*, Abraham del Court, stelt en *com-miteert* in 1752 Hendrick Diepraam aan als heemraad. In een stuk over de aanstelling van *waarsluijden* wordt Lukas Diepraam door Abraham del Court '*eligibel en bequaam*' genoemd als '*regeerder*' van '*mijne heerlijkheit van Krimpen op de Lecq*'. Ze staan dan onder de schout Gerrit van Holst Krijns.

Die Mr. Abraham del Court was zeker niet de minste. Hij had in 1750 de heerlijkheit Krimpen gekocht voor het toen gigantische bedrag van 50 000 gulden. Hij was Scheepen van Amsterdam en Commissaris van Zeezaken van die stad en hij stond met onze Luijkas Diepraam kennelijk op goede voet. In 1754 installeert hij hem als heemraad.

Gemeentewapen van Krimpen a/d Lek

Noten

1. Zie Geschiedenisbank Zuid-Holland
2. Aangetrouwd familielid Wim Brinkman trof dit testament van Hendrick Diepraam aan in het Algemeen Rijksarchief, met ongeveer 110 andere foliobladen die op een of andere wijze betrekking hebben op de Diepramen in Krimpen aan de Lek.
3. Betekent zoiets als "geen zegelrecht nodig".
4. Hertaling in hedendaags Nederlands van het citaat uit deze acte van 8 juli 1725: 'De geachte Hendrick Diepraam en Neeltje Diepraam-Leenders van Krimpen, gehuwd echtpaar en bekend staande als inwoners van Krimpen aan de Lek. Beide zijn gezond van lichaam, goed van verstand en met een goed werkend geheugen, zoals duidelijk is gebleken. Beide hebben ze in de wetenschap van het onzekere menselijke bestaan en onze sterfelijkeheid dat ze willen afzien van tijdelijk en werelds bezit dat hun is geschonken door de Almachtige God waarvan zij eenmaal door de dood afstand moeten doen en na te laten.

Voordien hopen zij dat hun zielen wanneer die hun lichamen zullen verlaten in de genadige en oneindige goedheid van God hun Schepper en Zaligmaker Jezus Christus en dat hun sterfelijke lichaam een eerlijke begrafenis zal ontvangen, maar dat zij hun dood te aanvaarden hun bedoeling, mogen uitvoeren...

- 5 Hertaling: '...de erfgenamen, de nagelaten kinderen...' moeten ontvangen 'een wettelijk deel van de nalatenschap', maar ook zal in hun levensonderhoud moeten worden voorzien met eten, drinken, kleding en andere behoeften die zij nodig hebben, zowel bij ziekte als gezondheid en ook met een opleiding tot vakbekwaamheid of andere eerlijke werkzaamheden, die zij moeten ontvangen op een school van de christelijke, gereformeerde religie zoals een vader en moeder dat gewetensvol en plichtsgetrouw moet doen.'

Een vraag aan de lezers: Een rechtzitting in het gemeentehuis in 1956. Ter gelegenheid van wat?